

Nivelvaiheen yhteistyömalli nuorisopsykiatrian, opiskeluhoollon ja oppilaitoksen välillä

Lyhyt kuvaus

Tämä toimintamalli on nivelvaiheen yhteistyömalli, jonka tavoitteena on varmistaa sujuva ja monialainen tiedonkulku nuorisopsykiatrian, oppilaitoksen ja opiskeluhoollon välillä.

Tarve ja tavoite: Yhtenäinen, oikea-aikainen ja monialainen toimintamalli, joka varmistaa, että vahvaa tukea tarvitsevat opiskelijat saavat eri organisaatioilta tarvitsemansa riittävän ja oikea-aikaisen tuen opintojensa aikana. Turvataan saumaton tiedonkulku eri toimijoiden välillä ja nuoren opintoihin kiinnittyminen, jotta opinnot eivät keskeytyisi.

Toimintamalli: Toimintamallia toteutetaan ensivaiheessa Pohjois-Savon nuorisopsykiatrian yksiköissä, Savon ammattiopistossa, Varkauden lukiossa ja opiskeluhoollon (PSHVA). Toimintamallin kohderyhmänä ovat nuorisopsykiatrian potilaina olevat opiskelevat asiakkaat. Opiskeluhoollon palveluihin oikeutetut: [Kenelle opiskeluhoollon palvelut kuuluvat - THL](#)

Opintoihin hakeutuessa

- Nuorisopsykiatrian yksikön ammattilaiset arvioivat heidän hoitosuhteessa olevan potilaan opiskelukyvyyn mielenterveyden osalta ennen opintojen alkamista. Opiskelukyvyllä tarkoitetaan, että opiskelija pystyy henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti (HOKS) osallistumaan säännöllisesti opetukseen kokonaisia työpäiviä sekä toiminaan ryhmässä ja erilaisissa oppimisympäristöissä (oppilaitos, verkko ja työelämä).
- Nuorisopsykiatrian yksikön ammattilainen voi tarvittaessa olla yhteydessä opinto-ohjaajaan saadakseen lisätietoa opintojen vaatimuksista ja sisällöstä.
  - Konsultaatio voi tapahtua myös nimettömänä kyseisen opintoalan asioista keskustellen
- Jos potilas on hakeutumassa opiskelemaan SORA-lainsäädännön alaiseen tutkintoon, voi oppilaitos tarvittaessa pyytää arviota alalle soveltuvuudesta jo hakuvaiheessa. [SORA-säädösten toimeenpano ammatillisessa koulutuksessa - ePerusteet](#)

Opintojen alkaessa

- Kun nuorisopsykiatrialla hoidossa oleva potilas aloittaa opiskelun, nuorisopsykiatrian ammattilainen pyytää potilaalta suullisen luvan tiedonsiirtoon opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajalle. Näin toimitaan niiden potilaiden kohdalla, joissa yhteistyö nähdään tarkoituksenmukaisena, kun opiskelija on ottanut opiskelupaikan vastaan.

- Nuorisopsykiatrian ammattilainen on yhteydessä ensisijaisesti terveydenhoitajaan. Mikäli potilas ei anna lupaa yhteydenottoon terveydenhoitajalle, voidaan hänen luvallaan olla yhteydessä opinto-ohjaajaan sellaisten tietojen osalta, jotka ovat tarpeellisia opintojen järjestämisen ja tukitoimien suunnittelun kannalta. Oppilaitoksen ajantasaiset yhteystiedot löytyvät kyseisen oppilaitoksen nettisivuilta. Savon ammattiopiston ja Varkauden lukion opinto-ohjaajien yhteystiedot: [Opinto-ohjaajat eli opot - Savon ammattiopisto](#). Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon yhteystiedot löytyvät lisäksi: [Opiskeluterveydenhuollon palvelut - Pohjois-Savo](#)
- Yhteydenotossa sovitaan, riittääkö puhelimitse tehtävä tiedonsiirto vai tarvitaanko monialainen palaveri.
- Jos puhelintiedonsiirto riittävä, terveydenhoitaja pyytää nuorelta suullisen luvan tietojen välittämiseen opinto-ohjaajalle opintojen järjestämisen ja tukitoimien suunnittelun kannalta (työntekijän oikeusturvan varmistamiseksi on tärkeää, että potilaan antama lupa tiedonsiirtoon kirjataan selkeästi potilastietojärjestelmään) ja opinto-ohjaaja välittää tiedon edelleen opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisille toimijoille.
- Jos monialainen palaveri tarvitaan, nuorisopsykiatria/oppilaitos/opiskeluhoolto kokoaa potilaan/opiskelijan luvalla tarvittavat toimijat palaveriin (livenä tai Teams). Palaverissa sovitaan seurannan vastuut ja oppilaitoksen tukitoimet. Oppilaitos kirjaa monialaisen asiantuntijaryhmän palaverin opiskelijan opiskeluhohtokertomukseen ja sote-ammattilaiset omiin tietojärjestelmiin.

Opintojen aikana

- Varhainen yhteydenotto eri toimijoiden välillä opiskelijan luvalla huolen herätessä ja tarvittaessa järjestetään monialainen palaveri.
- Hoidon aloituspalaveriin potilaan luvalla opiskeluhoolto mukaan, kun lähete tehdään opiskeluterveydenhuollosta
  - Lähetteeseen lisätään nuoren kanssa sovitun opiskeluhoollon työntekijän yhteystiedot, jonka toivotaan kutsuttavan aloituspalaveriin
- Nuorisopsykiatrian tutkimusjakson jälkeen tiedonsiirto puhelimitse, etäpalaverissa tai lähitapaamisella tarvittaessa.
- Nuorisopsykiatrian ammattilainen voi tarvittaessa olla yhteydessä opinto-ohjaajaan saadakseen lisätietoa opintojen vaatimuksista ja sisällöstä, esim. poissaolojen ja opiskelukyvyn arvioimiseksi.
  - Konsultaatio voi tapahtua myös nimettömänä kyseisen opintoalan asioista keskustellen
- Mikäli opiskelukyky herättää huolta, vastuu mielenterveyteen liittyvästä opiskelukyvyn arvioinnista on nuorisopsykiatrialla heidän hoitosuhteessa olevien nuorten osalta. Jos opiskeluhoollossa herää huoli opiskelijan terveydentilasta, voidaan opiskelijan tai

huoltajan luvalla olla yhteydessä hoitavaan tahoon tilanteen läpikäymiseksi ja yhteisen näkemyksen muodostamiseksi.

- Lausuntoja pyydetessä käydään tarvittaessa vuoropuhelua eri toimijoiden välillä
  - Mielen terveyden osalta opiskelukyvyn arvioinnista vastaa nuorisopsykiatrian lääkäri heidän hoitosuhteessa olevien nuorten kohdalla.
  - Opiskeluterveydenhuollon lääkäri vastaa lausunnoista kaikilta muilta osin
    - Opiskelijan kokonaisuutta koskevilla lausunnoilla opiskeluterveydenhuollon lääkäri hyödyntää nuorisopsykiatrian arviota mielen terveysasioiden osalta (esim. oppilaitoksen pyytämä terveydentilaselvitys)
- Mielen terveyteen liittyvissä sairausloma-asioissa ohjataan olemaan yhteydessä ensisijaisesti nuorisopsykiatrialle
  - Akuuttilanteissa turvaututaan terveyskeskuksen tai päivystyksen palveluihin
  - Osa-aikaisia sairauslomia ei suositeta, koska opintoja ei voi suorittaa osa-aikaisesti
  - Opiskelijalla on oikeus hakea opintojen määräaikaista keskeytystä, mikäli sairausloma kestää yli kuukauden. Opiskeluaika ei kulu määräaikaisen keskeytyksen aikana.
  - Pidemmältä sairauslomalta palattua järjestetään monialainen palaveri/tiedonsiirto ja lyhyemmissä harkinnan mukaan
- Taloudellinen tuki
  - Nuoren etuuksiin ja talouteen liittyvä ohjaus toteutuu ensisijaisesti siinä palvelussa, jossa nuorella on aktiivinen asiakkuus tai jossa hänen tilanteensa tunnetaan parhaiten. Nuorisopsykiatrian hoitosuhteessa olevien nuorten osalta ensisijainen vastuu on nuorisopsykiatrian sosiaalityöntekijällä. Opiskeluhoillon kuraattorit voivat tarvittaessa toimia konsultoivassa roolissa.
- Hoidon päättyessä nuorisopsykiatrialla
  - Kutsutaan hoidon päätöspalaveriin opiskeluhoolto/oppilaitos tarvittaessa mukaan tai jos yhteinen palaveri ei tarpeellinen, niin huolehditaan kirjallisessa palautteessa jatkoseurantaohjeet opiskeluhooltoon
  - Huomioidaan hoidonpöytäkirja jatkohoitoon ohjatessa:
    - universaalit palvelut (opiskeluhoolto)
    - perustason mielen terveyspalvelut (Sote-keskuksen mielen terveyspalvelut)
  - Opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalveluissa tuki on lyhytkestoista painottuen ympäristön konsultaatioon, opiskelijan arjen tuen ja suotuisan opiskelu ympäristön järjestämiseksi.
    - Etuuksiin ja talouteen liittyvä jatkotuki järjestyy tarpeen mukaan sosiaalihuollossa tai opiskeluhoollossa opiskelijan suostumuksella hoidon päättyessä nuorisopsykiatrialla

- Opiskeluterveydenhuollon tarjoama tuki:
  - Jatkohoidolla pitää olla määriteltynä selkeä tavoite, joka on saavutettavissa opiskeluterveydenhuollon tarjoamin keinoin
    - Tasapainossa olevan sairauden lääkehoidon seuranta opiskeluterveydenhuollon lääkärillä
    - Esim. Omaha- ja elintapaohjaus
    - Saavutetun hoitovasteen pysyvyyden seuranta
  - Terapeuttista hoitotyöskentelyä ei ole mahdollista opiskeluterveydenhuollossa toteuttaa
  - Jatkohoidon tulee olla luonteeltaan oletettavasti lyhytkestoista työskentelyä tai harvajaksoista seurantaa

Riski opintojen keskeytymiselle tai määräaikainen keskeyttäminen

- Yhteistyö ja ennakointi ovat tärkeitä ennen opintojen keskeytymistä tai määräaikaista keskeyttämistä. Varhainen yhteydenotto/konsultointi eri toimijoiden välillä.
  - Tiedonsiirto tai verkostopalaveri
    - tukitoimien suunnittelu ja tuen vahvistaminen
- Määräaikaisen keskeytyksen jälkeen oppilaitos järjestää monialaisen palaverin ennen opintoihin palaamista.
- Mikäli opiskelukyky herättää huolta, vastuu mielenterveyteen liittyvästä opiskelukyvyn arvioinnista on nuorisopsykiatrialla heidän hoitosuhteessa olevien nuorten osalta. Jos opiskeluhuollossa herää huoli opiskelijan terveydentilasta, voidaan opiskelijan tai huoltajan luvalla olla yhteydessä hoitavaan tahoon tilanteen läpikäymiseksi ja yhteisen näkemyksen muodostamiseksi.

Resurssit: Toteutetaan olemassa olevilla resursseilla

Mittarit ja seuranta:

Keskeyttämisprosentin kehitys
Työntekijäkokemus (kysely, tapaamiset)

Palaute ja kehittäminen:

Yhteistyömallista kerätään palaute, joka käydään yhteistyötahojen kanssa läpi ja mallija kehitetään palautteen mukaan

Linkit:

[Tunnista ja kuvaa hyvä toimintamalli - THL](#)

[Innokylä on kaikille avoin yhteisen kehittämisen ja tiedon jakamisen ympäristö | Innokylä](#)

Nuorisopsykiatria-opiskeluhoolto-oppilaitos -yhteistyömalli

Nuoret, jotka tarvitsevat vahvaa tukea opintoihin kiinnittymiseen

